

RQA

revista de qualitat ambiental

ClubEMAS
associació d'organitzacions
registrades EMAS a Catalunya
www.clubemas.cat

1a edició dels Premis EMAS a Catalunya

El darrer 11 de novembre, va tenir lloc el lliurament dels primers Premis EMAS Catalunya 2008. L'acte, presidit per Francesc Baltasar i Albesa, conseller de Medi Ambient i Habitatge, va ser una ocasió per reconèixer el compromís i l'esforç de les empreses registrades EMAS en la millora del seu comportament ambiental. En total es van presentar vint-i-quatre candidatures a les tres categories de participació:

- Millor declaració ambiental.
- Millor acció d'implicació del personal i/o interacció amb les parts interessades externes.
- Millor implantació ambiental.

Aquests premis han nascut de la col·laboració entre el Club EMAS i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya (DMAH), com una eina per estimular la millora i la innovació en la gestió ambiental de les empreses, com una oportunitat per fer més creatius els processos de comunicació interna i externa d'aquestes, així com per fomentar les modalitats d'implicació de les parts interessades. El jurat, presidit per Maria Comellas i Doñate, directora general de Qualitat Ambiental del DMAH, ha estat compost per personalitats de diferents àmbits, des de la mateixa administració, passant per l'àmbit universitari i de la recerca, pel món de l'empresa i els sindicats, fins al sector de la comunicació. En aquesta edició dels premis, el jurat l'han format Josep Maria Planas, subdirector general d'Informació i Educació Ambiental del DMAH; Josep Atsuara, director de Qualitat, Medi Ambient i Seguretat de l'organització Cookson Electronics-Enthone España SA (soci i membre de la Junta Directiva del Club EMAS); Didac Ferrer, director tècnic del Centre per a la Sostenibilitat (CITIES) de la UPC; Joan Barfull, director de l'Àrea de Medi Ambient de PIMEC; Marta González, del Departament de Medi Ambient del sindicat UGT de Catalunya, i Jordi Bigues,

periodista especialitzat en qüestions mediambientals. En aquest sentit, i a causa de l'èxit d'aquesta primera edició, que es reflecteix en el nombre de participants i en la qualitat de les propostes presentades, el jurat va manifestar la dificultat que va tenir per valorar els diferents projectes i va atorgar dues mencions especials a iniciatives que va considerar necessari destacar. El guanyador en aquesta primera edició per a la **millor declaració ambiental** va ser **El Tinter, Arts Gràfiques, Edicions i Produccions, SAL**, una empresa que ha sabut combinar els continguts obligatoris de la declaració ambiental amb aspectes formals i gràfics, obtenint un original resultat des del punt de vista de la comunicació ambiental. Les declaracions ambientals que El Tinter ha creat al llarg dels anys es poden consultar al seu web www.eltinter.com. En aquesta mateixa categoria, va rebre una menció especial del jurat

El Tinter, Arts Gràfiques, Edicions i Produccions, SAL

l'empresa **SECE SA - Sociedad Española de Construcciones Eléctricas**, que va

SECE SA

presentar una declaració ambiental concisa, fàcil d'entendre i que es pot consultar mitjançant fitxes en paper, USB o també a la seva web www.sece.com/DeclaracioAmbiental2007/

Van ser avaluades declaracions ambientals provinents de diversos tipus d'organitzacions i sectors, caracteritzades per diferents elements i modalitats de presentació de continguts. Us convidem a consultar les declaracions ambientals de la resta de candidats al web EMAS del Departament de Medi Ambient i Habitatge, <http://mediambient.gencat.cat/cat/empreses/sgma/inici.jsp>, o al web de cadascuna de les empreses. Les propostes presentades, a més de les guanyadores, van ser: Càmping Valldaro, Consell Comarcal Conca de Barberà, Consorci Hospitalari de Vic, Delta Tècnic SA, EMCOFA SA (Empresa Constructora Familiar SA), Fundació Catalana de l'Esplai, GIRBAU SA, Grupo General Cable Sistemas SA, Hispano Mecano Eléctrica SAU (Himmel), Laboratorios Menarini SA, Port Aventura i Port de Roses.

El premi per a la **millor acció d'implicació del personal i/o interacció amb les parts interessades externes** va ser concedit a l'empresa **URBASER SA** per la jornada de portes obertes al seu parc central de Barcelona. L'esdeveniment, adreçat als treballadors i a les seves famílies, va comptar amb diverses iniciatives didàctiques i lúdiques, moltes adreçades als visitants més joves — taller "Posa-li els EPis", taller de plantes, taller d'aigua ("Fes una depuradora"), taller de residus, "Som la peça clau" (puzle gegant), espectacle musical i d'altres. Més de vuit-centes persones van participar en la jornada al llarg de la qual també es van distribuir diversos premis, des de portallapis, entrades al parc d'atraccions Tibidabo, al Zoo i al Museu Olímpic, deu caps de setmana per a quatre persones en una casa rural, i d'altres. Es va crear un personatge simbòlic, l'escombradora, que va ser el

motiu comú dels diferents materials, rètols i obsequis de la jornada. La proposta va voler valoritzar el paper dels treballadors del sector, explicar les activitats de l'empresa en l'àmbit de la gestió de residus i la sostenibilitat, sensibilitzar el públic sobre la importància de la gestió d'aquests tant des del punt de vista empresarial com individual, i transmetre missatges sobre la prevenció dels riscos laborals i la qualitat del servei que ofereix l'empresa.

URBASER SA

En aquesta categoria es va concedir també una menció especial a **Blaumar Hotel** de Salou, que amb els olis vegetals residuals de la cuina de l'hotel va produir, de manera artesanal, mil cinc-centes pastilles de sabó, que es van obsequiar als clients com un article d'acollida a l'habitació. A més, durant la temporada d'estiu, es va dur a terme un taller per als clients de l'hotel sobre la fabricació de sabó a partir de residus d'oli, al qual van assistir més de noranta persones. El caràcter didàctic de la iniciativa, que ens expli-

ca com utilitzar un residu que tots generem a casa, i la manera com ho van realitzar, van ser valorades molt positivament pels membres del jurat.

BLAUMAR HOTEL

En aquesta mateixa categoria es van presentar, a més de les guardonades, Laboratorios Menarini SA, Solvay (complex de Martorell) i l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus (EMSHTR) amb dues propostes.

Laboratorios Menarini va presentar la creació d'un tríptic informatiu adreçat als treballadors i al personal extern sobre qualitat, medi ambient i riscos laborals. Cal destacar que més de mil dues-centes persones de personal extern i treballadors d'empreses externes han rebut aquesta informació del tríptic de manera personalitzada per garantir-ne una correcta recepció i comprensió.

Solvay, en canvi, va presentar el seu sistema d'idees, un mecanisme d'incentivació de la millora contínua mitjançant el reconeixement, a més de premiar les idees aportades per part dels treballadors. Aquestes idees poden estar remunerades en metàl·lic o amb altres modalitats que poden arribar fins a l'estada de quatre dies de vacances amb tot inclòs.

L'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus (EMSHTR) hi va participar amb dos projectes diferents, un d'ambientalització de la cadena de contractistes, i un altre sobre la formació i sensibilització com a eixos d'implicació del personal. Va ser molt original la iniciativa duta a terme el dia del medi ambient d'aquest mateix any per explicar la progressiva disminució de la quantitat de paper consumida pels treballadors.

L'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus

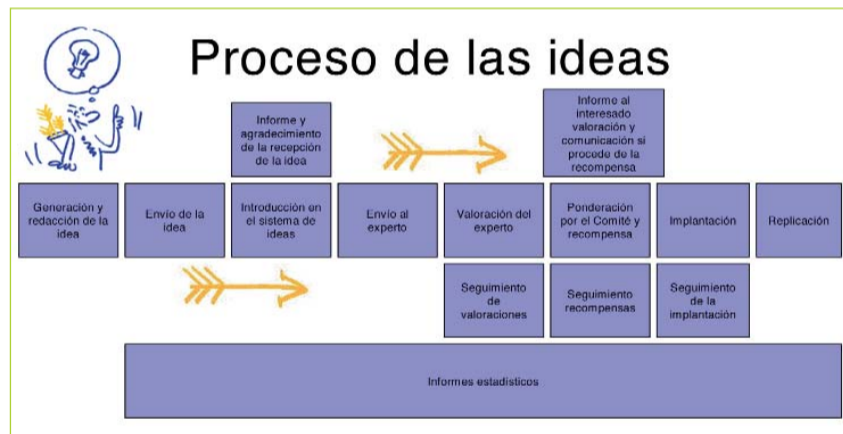
producció de nitrogen que van des del 20,90% en porcí reproductor al 26,20% en porcí d'enceball respecte als valors estàndard del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

En aquesta categoria van concursar també l'empresa Envases Plàstics del Ter SA (ENPLATER), que, anticipant-se a l'entrada en vigor de la normativa sobre l'emissió de compostos orgànics volàtils (COVs), va instal·lar una planta de recuperació de dissolvents. Amb aquesta actuació es van reduir les emissions a l'atmosfera i el consum d'acetat d'etil —una matèria primera classificada com a producte perillós (amb una reducció del 20,7% el 2006 respecte al 2005, i del 60,1% el 2007), es va reduir la generació de residus de dissolvent, i es van recuperar més de 812 tones d'acetat d'etil el 2007, que, consegüentment, van reduir d'uns vint-i-sis viatges anuals el transport de cisternes amb aquest producte inflamable des de Tarragona a Torroella de Montgrí, seu de les instal·lacions de l'empresa. El Tinter, Arts Gràfiques, Edicions i Produccions SAL, va participar també en la categoria de la millor implantació ambiental presentant la proposta sobre la introducció de l'ecodisseny en els seus productes, la prioritització en la reducció del residu perillós i la minimització del consum energètic.

constància en el manteniment del registre al llarg d'aquests anys. Aquestes empreses són: **SHARP Electrónica España S.A., Klüber Lubrication Gmbh Ibérica SC, BASF Española SL i Croda Ibérica SA - Mevisa Site.**

L'acte de lliurament dels premis va ser conduït i presentat per la periodista, actriu i presentadora de televisió Rosa Andreu, que li va donar un caràcter molt divertit i fresc, que va fer que tingués una gran acollida entre les persones que van assistir a la cerimònia. Un dels aspectes més rellevants és que, per mantenir la coherència amb l'esperit de l'acte, en l'organització d'aquest es van intentar seguir criteris ambientals alhora de plantejar-lo i desenvolupar-lo. Us n'expliquem uns quants detalls:

- Els trofeus: fets a mà per una escultora, van ser de vidre reciclat, amb incrustacions de pa de coure, plata, or i fil d'aram, aquest últim també reciclat. L'emalatge només va ser parcialment fet de materials reciclats. Tot i que no s'hi van utilitzar materials plàstics, encara és un aspecte que caldrà millorar el proper any.
- L'escenari: va ser decorat amb residus i materials recollits en algunes de les organitzacions que hi van assistir, de manera que se'ls donés un segon ús. Es van col·locar també prestatges i taules fets amb cartró reciclat i decorats amb flors i altres elements fets amb residus i restes de materials (cartró, paper de diari, etc.). Es van fer servir algunes plantes aromàtiques, que també es van aprofitar després de l'acte.
- El mobiliari: van ser cadires, butaques i tamborets de cartró reciclat i desmuntables que, posteriorment, quan l'acte es va acabar, els mateixos assistents van desmuntar i es van emportar com a obsequi.
- El càtering: va ser organitzat per una organització d'inserció social registrada EMAS amb productes d'agricultura ecològica. Després del brindis amb cava, gentilisa de les Bodegues Sumarroca, els assistents van col·laborar en la gestió dels residus generats al càtering abocant, en els diferents contenidors col·locats al efecte, les diferents restes generades.

Solvay

Pinsos Sant Antoni SA, organització ubicada a la ciutat de Vic, va presentar dues candidatures i va obtenir el premi a la **millor implantació ambiental** per un projecte relacionat amb la reducció de la càrrega de contaminants de purins de porc a través de l'alimentació. Aquesta iniciativa subratlla la importància de considerar els aspectes ambientals indirectes en la gestió d'una empresa i demostra com es pot incidir positivament en els resultats ambientals dels clients. En aquest cas concret, les novetats aportades en la formulació i preparació dels pinsos permet a les granges assolir un percentatge de reducció de la

Pinsos Sant Antoni SA

En la mateixa cerimònia es van donar uns reconeixements especials a les **quatre empreses que a Catalunya fa més de deu anys que estan registrades en EMAS**, uns reconeixements no solament pel fet d'haver estat pioneres a adoptar l'EMAS, sinó també per la

SHARP Electrónica España S.A., Klüber Lubrication Gmbh Ibérica SC, BASF Española SL i Croda Ibérica SA - Mevisa Site.

Normativa básica de calidad, prevención de riesgos laborales y medio ambiente para personal externo

Laboratorios Menarini

Us animem a veure i ampliar moltes de les coses explicades en aquest editorial en el vídeo que es va fer abans, durant i després de la cerimònia, que trobareu al web del Club EMAS www.clubemas.cat.

Moltes felicitats als guanyadors i moltes gràcies als participants, així com a

totes les persones i institucions que han fet possible aquesta edició del Premis EMAS Catalunya. Us esperem a tots en la propera edició d'aquests premis.

Club EMAS
(Associació d'Organitzacions
Registrades EMAS a Catalunya)

Agenda ambiental

Conferències, jornades, congressos i activitats

15 de desembre del 2008

Conferència de la Comissió Europea sobre el registre i la verificació dels EMAS - Barreres per a les pimes
Lloc: Centre Borschette, Brussel·les (Bèlgica). Cal inscripció prèvia
Més informació: conferences@emaseasy.eu; www.ecoconseil-enterprise.be
Organitza: EMAS Helpdesk of the European Commission Brussels's Office

15 de desembre del 2008

Jornada Tècnica per a la difusió del Distintiu de Garantia de Qualitat

Ambiental per a oficines
Lloc: Barcelona (DMAH)
Més informació: www.cambrasabadell.org; promoció@cambrasabadell.org
Organitzen: Cambra de Comerç de Sabadell i Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH)

Fins al 31 de desembre del 2008

Es poden presentar candidatures al:
XI Concurs Fotogràfic Internacional Emergències 112
Més informació: emergencia.112@emersis.org; www.emersis.org/concursofotografico; tel. 944 061200
Organitzen: APTB i Emergències 112

Fins al 31 de gener del 2009

Es poden presentar candidatures a la:
5a Convocatòria Premi "Disseny per al reciclatge: Producte reciclat/reciclable"

Més informació: www.arc-cat.net/ca/ccr; www.mediambient.gencat.cat; tel. 012
Organitzen: Agència de Residus de Catalunya (ARC) i Centre Català de Residus (CCR)

25-27 de febrer del 2009

Jornades Mundials d'Energia Sostenible 2009
Lloc: Wels (Àustria)
Més informació: office@esv.or.at; www.wsed.at; tel. 43 732 7720 14380
Organitza: O.Ö. Energiesparverband

Cursos, màsters i postgraus

5 de gener del 2009

Postgrau de Medi Ambient i Urbanisme
Lloc: Barcelona Facultat de Dret (CIDDRIM)

Més informació: www.cidddrim.com; info@cidddrim.com; tel. 93 2456512
Organitzen: Universitat de Barcelona i CIDDRIM

20-21 d'abril del 2009

Seminari d'Integració en Xarxa Techwindgrid '09
Lloc: Madrid
Més informació: www.fcj.urv.net/edam; cedam@urv.cat
Organitza: Asociación Empresarial Eólica (AEE)

Fires i exposicions

12-14 de desembre del 2008

3a edició de la Fira Eco-sí. Fira de la Cultura Ecològica
Lloc: Girona
Més informació: info@firagirona.com; www.firagirona.com
Organitzen: Eco i Fira de Girona

Motxilla ecològica

La revista RQA, està compromesa en estudiar i donar la màxima informació sobre el seu impacte ecològic. En aquest quart número, les dades del cost ambiental que té cada exemplar són:

La RQA està feta amb paper reciclat 100% i conforme a la norma RAL-UZ 14 Àngel Blau, i té un pes de 67 gr. S'ha imprès amb planxes de trama estocàstica que permeten un estalvi de tintes i en una impremta certificada EMAS.

L'impacte ambiental per cada número, inclosa la fabricació del paper i el procés d'impressió és el següent:

Producció de residus	16 gr.
Consum d'aigua	63,3 centilitres
Consum d'energia	0,281 kwh
Emissions de CO₂:	127 gr.
Consum total de matèries primeres	92 gr.

Entrevista

Els arbres: bons companys per a les empreses

Marga Capella
Responsable de Maderas Nobles de la Sierra de Segura a Catalunya
www.maderasnobles.net
www.responsabilidad.net

Maderas Nobles de la Sierra de Segura, S.A. (MNSS) és una empresa que es dedica a la plantació d'arbres amb criteris mediambientals per a la producció sostenible de fustes d'alt valor i per a la compensació d'emissions contaminants mitjançant l'absorció de CO₂.

Com va néixer la idea de crear una empresa dedicada a la plantació d'arbres?

La vocació de Maderas Nobles és compatibilitzar l'economia amb l'ecologia. A la serra de Segura hi ha la tradició de plantar una noguera quan arriba un nou fill a la família. És una forma de preveure un ingrés extra per la venda de la fusta de la noguera el dia que el fill s'independitzi. El fundador de Maderas Nobles, Juan Valero, va saber veure l'oportunitat d'estendre la proposta per a tot aquell a qui li preocupi el rendiment dels seus recursos, però que alhora no li sigui indiferent què es fa amb els seus diners en relació amb el medi ambient.

Com pot ser que plantar arbres sigui una inversió?

Moltes vegades pensem que ecologia i economia no són compatibles, però les empreses que ja han adoptat criteris mediambientals en els seus negocis saben que això és possible. MNSS ofereix un producte d'inversió tant per a empreses com per a particulars que consisteix en la compra d'un lot d'arbres de fusta d'alta qualitat. MNSS es compromet a plantar i cuidar els arbres per un període que va entre els vint i els vint-i-cinc anys segons el tipus d'arbre, i quan els arbres assoleixen la maduresa, els tala per oferir-los en el mercat de la fusta. Així, al final d'aquest període, el propietari dels arbres obté un retorn i un rendiment o plusvàlua per la venda de la fusta que és un dels productes que ha conti-

nuant augmentant de preu en els darrers anys. D'aquesta manera, l'inversor, a més dels resultats obtinguts, haurà contribuït també a una acció de millora ambiental.

Quins guanys pot esperar l'inversor?

Els escenaris que MNSS ha desenvolupat es basen en l'evolució del preu de la fusta, que té entre un 6 i un 8% d'increment anual segons la qualitat de la fusta. Els inversors poden aconseguir una plusvàlua d'entre el 5 i el 13%, dependent del tipus d'arbre.

I si hi ha un incendi o una plaga que afecti els arbres?

Si en el transcurs dels primers quatre anys els arbres moren, MNSS substitueix les pèrdues amb altres de les mateixes característiques i edat sense cap cost per al client. Si la incidència passa a partir del quart any, el client cobra l'import de la venda de la fusta que es pugui fer en aquest moment més la indemnització per part de l'assegurança, que cobreix l'import inicial més l'IPC.

Les plantacions de nogueres pràcticament no es cremen. Potser crema millor una plantació de tarongers que una de nogueres, i ni una ni l'altra és habitual que es vegi afectada pel foc. Les nogueres cremen malament i, a més, es troben plantades en terreny agroforestal amb reg i sense malesa entre els arbres, i amb personal sempre present a la finca. La plantació de Galícia no és situada en terreny agroforestal, sinó forestal, però tota la plantació és envoltada de camins o carreteres que dificultarien l'avanç del foc. A més, les espècies caducifòlies resisteixen molt millor al foc que els eucaliptus. De fet, el millor que es pot fer per progressar cap a una muntanya sense focs és reduir les plantacions d'eucaliptus i incrementar les de frondoses autòctones.

Però quines garanties tinc si inverteixo en arbres per a fusta?

Garantim el que ens comprometem en el contracte: plantem més arbres dels venuts per cobrir possibles falles: un 15% més de nogueres i un 80% més de castanyers; obtenim un aval bancari sobre els diners destinats a manteniment per poder assegurar que hi haurà recursos per cuidar els arbres; sotmetem l'empresa a auditories anuals; i es pot elevar a registre públic la propietat dels arbres, que són considerats un bé immoble. Donem les garanties que podem donar. No garantim la plusvàlua, perquè entrariem de ple en l'àmbit financer, i no és aquest el nostre sector. Maderas Nobles és una empresa agroforestal, i el que el client adquireix són arbres i el manteniment que requereixen.

Quins avantatges hi ha per al medi ambient si igualment els arbres es talaran?

Hem de pensar que, d'una banda, generem un recurs renovable per abastir la indústria fustera i així reduir la tala indiscriminada d'arbres, i de l'altra, contribuïm a la preservació i regeneració del medi. Per exemple, durant els vint anys del cicle productiu de la noguera, cadascun dels arbres proporcionarà al medi ambient aproxi-

madament 10.000 kg de matèria orgànica que fertilitzaran el sòl i n'evitaran l'erosió, 400.000 litres d'aigua que ajudaran a crear les condicions necessàries per a la pluja, i 28.000 m³ d'oxigen (la mateixa quantitat que respira una persona durant vuitanta anys); i, a més a més, absorirà 25.000 m³ de diòxid de carboni, i així ajudarà a descontaminar l'aire i a evitar l'escalfament del planeta.

I quina diferència hi ha entre aquestes plantacions i les d'arbres que compensin les nostres emissions de CO₂?

Aquesta segona iniciativa forma part de la campanya "Responsabilidad" i consisteix en la plantació d'arbres a les finques de propietat de MNSS o en altres zones de la península Ibèrica on MNSS tingui acords amb els propietaris. En aquest cas, es tracta de plantar arbres autòctons propis del bosc mediterrani acompanyats dels arbustos necessaris per restaurar el bosc. MNSS s'ocupa de plantar i mantenir els arbres durant quaranta anys adoptant mesures contra els incendis i sanitàries per minimitzar els riscos potencials dels bosc. Tot i això, MNSS respon per tots els arbres es puguin assecar en aquest període. Aquests arbres, a diferència dels dels lots d'inversió, no estan destinats al mercat de la fusta, sinó a formar part del patrimoni natural i paisatgístic del territori.

A qui li interessa participar en "Responsabilidad"?

Aquesta iniciativa està adreçada sobretot a empreses i altres organitzacions que vulguin compensar les seves emissions de CO₂ i contribuir a contrarestar el canvi climàtic mitjançant la plantació d'arbres. En aquest cas, es calculen les emissions de CO₂, es plantegen a l'empresa algunes opcions per reduir-les i, finalment, es planten els arbres. MNSS emet un certificat a nom de l'organització en el qual consten la quantitat d'arbres que s'han plantat en nom seu, la quantitat de CO₂ que s'estima que aquests absorbiran i la descripció de l'activitat emissora de CO₂ que el client ha volgut compensar amb la plantació dels arbres.

I què passa a partir dels quaranta anys?

Els arbres passen a pertànyer a la Fundació + Árboles, que s'ocupa de cuidar-los. De fet, la Fundació va ser creada per MNSS per poder canalitzar i

desenvolupar l'acció social i poder ampliar el nombre de beneficiaris de la seva actuació, i té com a objectiu principal promoure una nova cultura dels arbres.

Quin resultat està donant "Responsabilidad"?

Moltes empreses de diferents sectors (automobilístic, financer, tractament d'aigües, restauració, etc.) i altres tipus d'organitzacions (ajuntaments, etc.) han acollit de manera molt positiva el programa de "Responsabilidad". Ja hem plantat prop de cent mil arbres, que ocupen una superfície de 600.000 m², que és equivalent a la d'uns cent camps de futbol. Algunes empreses també adopten *responsabilidad* per compensar les emissions de CO₂ dels seus productes en la fase d'ús. Per exemple, MNSS planta els disset arbres de sèrie del Polo BlueMotion produït per la Volkswagen, que absorbiran les emissions de CO₂ produïdes per aquest cotxe en els seus primers 50.000 km d'ús.

Quins criteris mediambientals apliqueu a la plantació dels arbres?

La nostra empresa disposa de la certificació d'agricultura ecològica d'acord amb la norma UNE-EN 45011, i actualment està en procés d'obtenir el certificat FSC (Forest Stewardship Council). Això vol dir, per exemple, que en la plantació d'arbres no s'utilitzen adobs, herbicides o pesticides de síntesi química, que no es fan servir llavors genèticament modificades, que en la gestió de la plantació es fa un ús correcte de l'aigua, que els arbres destinats al mercat de la fusta es talen un cop han aconseguit la maduresa, i que se'n garanteix la replantació. A més, fomentem la biodiversitat de les nostres plantacions diversificant les espècies que plantem i combinant arbres per a fusta amb restauració de bosc autòcton mediterrani. Plantar arbres és imprescindible i urgent, però igualment ho és fer-ho amb criteris ecològics, i aquest és el compromís de Maderas Nobles de la Sierra de Segura. ■■■

MNSS i la Fundació + Árboles des del 2007 tenen el suport del Departament de Medi Ambient de les Nacions Unides (UNEP) i formen part molt activament de la campanya Plant for de Planet. Així mateix, totes les empreses que ja s'han adherit a "Responsabilidad" poden fer ús i difusió del seu logotip.

Equip de MNSS

Intercanvi d' experiències

El tíó es preocupa del reciclatge de les nostres joguines?

Grup d'Investigació en Gestió Ambiental
Environmental Management Research Group

Escola Superior de Comerç Internacional
Universitat Pompeu Fabra

Jenna Watson,
Project Manager i
Marketing Manager, GiGa
Dr. Pere Fullana i Palmer
director del GiGa

Cada Nadal es venen el 56% de les joguines que es venen en tot l'any. Les joguines van evolucionant molt i cada vegada són més complexes i incorporen més materials. Pensem, per exemple, que l'any 2007 es van posar al mercat 16,3 milions de quilos de joguines elèctriques i electròniques, que al cap i a la fi són com un petit electrodomèstic. Aquesta evolució ha comportat també una més gran complexitat a l'hora de gestionar els residus un cop la joguina arriba al final de la seva vida. Pensem que probablement l'any 2011, si considerem que la vida mitjana de les joguines és d'uns quatre anys, tindrem 16,3 milions de residus d'aquestes joguines que haurem de gestionar. Per reduir l'impacte ambiental d'aquestes joguines, es poden adoptar criteris mediambientals en el moment de fer-ne el disseny (ecodisseny) i també actuar per tancar el cicle i garantir que, un cop la joguina ja no sigui utilitzable, sí que ho siguin els materials que la componen. Aquests desitjats i creatius objectes omplen d'il·lusió les festes, però també ens porten a qüestionar-nos: Quins danys generen al medi ambient al llarg de tot el seu cicle de vida? Com se'n pot millorar el disseny per reduir el seu impacte ambiental? Com podem explicar als compradors i usuaris quines joguines són més respectuoses amb el medi ambient? Què pot fer el sector de la fabricació de joguines per apropiarse a la sostenibilitat ambiental? A aquestes preguntes va donar resposta el projecte "ECOJOGUINA" desenvolupat pel GiGa (Grup d'Investigació en Gestió Ambiental de la Escola Superior de Comerç Internacional - Universitat Pompeu Fabra) i que va ser guardonat amb el Premi del Medi Ambient 2008 junt amb el projecte R-CICLEJOGUINA. L'ecodisseny constitueix una oportunitat per a la innovació en el sí de les empreses catalanes en afavorir la creació i el desenvolupament de noves maneres de produir. Els productes ecodissenyats, a més d'una qualitat igual o millor que la de l'estàndard del mer-

cat, tenen un valor afegit més alt fruit d'un menor impacte ambiental, de produir menys residus i d'afavorir el reciclatge d'aquests.

L'aplicació de l'ecodisseny per si sola pot estar mancada d'efectivitat si el que es vol és provocar un canvi en el mercat. És per això que, seguint les recomanacions de la Política Integrada de Producte de la Unió Europea, el GiGa ha dissenyat i desenvolupat el projecte amb un enfocament innovador, integrant diferents actors (empreses, administració, universitat, escoles, gestors de residus, associacions, etc.) i metodologies aplicades.

La combinació d'eines i metodologies ambientals, socials i econòmiques (anàlisi de cicle de vida, ecodisseny, ecoetiquetes, panells sectorials, tallers d'experts, jornades tècniques, guies sectorials, casos pràctics, estudis de mercat, finançament públicoprivat, etc.) ha fet que es donessin moltes combinacions d'actors treballant per a fins diversos, creant una forta xarxa informal i uns resultats excel·lents fruit de l'esforç comú. El primer fruit físicament palpable ha estat la millora substancial de l'impacte ambiental dels productes de les empreses participants. Un exemple concret són les millores aportades a la joguina "Mickey Canta y Baila" tenint en compte l'anàlisi del cicle de vida fet a una joguina amb característiques similars ("Winnie Cuentos y Canciones"), que ha permès redissenyar-la tenint en compte criteris mediambientals, de manera que s'han incorporat les millores següents:

- S'ha eliminat l'adaptador de plàstic de piles, atès que la funció de mostra es fa ara amb piles LR6.
- S'ha reduït en un 20% el consum energètic de la joguina. Això ha permès reduir el format de les piles del model LR14 (tipus C) al model LR6 (tipus AA).
- S'ha passat de tecnologia PWB a tecnologia SMD en els circuits.

- S'han utilitzat fibres de plàstic reciclades per al reblliment interior de la figura.
- S'ha reduït en un 30% la quantitat de plàstic en eliminar la base de la joguina. La peça que regula les funcions del Mickey utilitza una menor quantitat de plàstic que la base del Winnie.
- S'ha minimitzat la quantitat de materials diferents en l'emalatge: s'ha eliminat la cinta adhesiva i s'ha reduït el nombre de filferros necessaris per fixar la joguina.
- En el manual d'instruccions es fa referència a la possibilitat d'utilitzar piles recarregables

Des del començament es va considerar que un dels reptes més destacables era canviar l'actitud ciutadana vers la percepció de la joguina com a residu especial. D'entre totes les categories de residus elèctrics i electrònics, les joguines (un 80% tenen components d'aquest tipus) són la categoria de la qual menys residus se separen selectivament (només un 0,5%), i acaben anant al contenidor de rebuig. Amb el R-CICLEJOGUINA, una campanya educativa que pretén sensibilitzar la població sobre la importància de la recollida selectiva de petits aparells elèctrics i electrònics, s'ha dissenyat i coordinat l'activitat de dos ajuntaments, vint-i-nou escoles de primària i secundària, especialistes en comunicació i arts gràfiques (El Tinter), l'empresa social Solidança i l'empresa de reciclatge Electrorecycling, per portar a terme una prova pilot de conscien-

ciació i recollida de joguines usades a través d'escoles. En la prova pilot, una col·laboració de la **Fundación ECOTIC** amb el **GiGa**, les joguines han estat recollides, reparades i reintroduïdes al mercat via canals socials i, les parts no aprofitables, portades a un gestor autoritzat. Aquesta prova pilot ha multiplicat entre quatre i cinc vegades el percentatge habitual de recollida d'aquests residus.

L'objectiu de **R-CICLEJOGUINA** es incrementar la taxa de reutilització i reciclatge d'aquests residus i evitar l'emissió de components tòxics i perillosos en el nostre entorn.

Aquest any escolar (2008-2009) es torna a fer la campanya **R-CICLEJOGUINA** als municipis de Molins de Rei i Esplugues de Llobregat, i també es fa al d'Igualada. A partir del novembre, s'ha iniciat la recollida a les escoles d'aquests municipis i es continuarà fent fins al febrer del 2009; per tant, si sou residents en algun d'aquestes localitats, us animem a participar-hi.

I els que vivim en altres municipis? Cal que no oblidem que tots tenim al nostre abast una deixalleria a la qual podem portar les joguines conjuntament amb altres tipus de residus elèctrics i electrònics, com ara trituradores, assecadors, ipods, reproductors MP3, etc. I d'aquesta manera evitem que acabin en els abocadors i ajudem a reutilitzar o reciclar les parts encara útils dels aparells. Podeu obtenir més informació i veure el curtmetratge de **R-CICLEJOGUINA** a la pàgina web www.r-ciclejoguina.org.

Ambientalització de l'EMSHTR amb l'EMAS

Ana Romero Càlix

Tècnica de Gestió Ambiental
Direcció dels Serveis del Cicle de l'Aigua i Gestió Ambiental
Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i de Tractament de Residus

Àrea Metropolitana de Barcelona
Entitat del Medi Ambient

L'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus (EMSHTR), més coneguda com a Entitat del Medi Ambient, té entre les seves competències l'abastament en baixa, el sanejament i l'evacuació d'aigües residuals, així com el tractament dels residus municipals i la coordinació dels serveis municipals corresponents. El seu àmbit d'actuació és Barcelona i trenta-dos municipis més de l'àrea metropolitana, amb una població de més de tres milions d'habitants. El punt de partida d'aquest procés d'ambientalització es va donar l'any 2003, mitjançant el Programa d'actuació de l'entitat, en el qual es va recollir el compromís d'implantar un sistema de gestió ambiental (SGA) a les seves oficines. Des de l'any 2007, les oficines de la Zona Franca de Barcelona, on treballen més de noranta persones, disposen dels certificats ISO 14.001 i EMAS.

El Comitè de Medi Ambient: peça clau en aquest procés

És l'òrgan intern que representa els diferents departaments de l'Entitat, format per sis treballadors, elabora propostes i les sotmet al Consell de Direcció de l'Entitat a través de la figura del coordinador/a del SGA, que, a més, s'encarrega de mantenir-lo i dinamitzar-lo.

El Comitè es reuneix una vegada al mes per discutir aspectes referents a la implantació del SGA, comentar suggeriments i dubtes enviats pels treballadors i plantejar noves actuacions que han de ser aprovades posteriorment per la direcció. S'encarrega del desenvolupament, implantació i seguiment del mateix sistema alhora que estableix directrius i n'avalua la implantació, seguint una línia de progrés i millora. Així mateix, elabora un Pla de formació i sensibilització ambiental anualment, adaptat als diferents perfils dels treballadors. L'objectiu d'aquest Pla, més enllà de la formació específica que es proposa en cada curs, és generar dubtes i respostes, trencar tòpics i donar informació per demostrar que la millora ambiental es tradueix en un benefici per al medi ambient i per a cadascú de nosaltres. En aquest sentit, cal destacar que durant el 2007 i el 2008 el 100% de la plantilla ha rebut algun tipus de formació ambiental.

Fruit de les reunions periòdiques esmentades anteriorment, el Comitè elabora el *Butlletí d'Informació Interna*, que té com a principal funció donar a conèixer les novetats ambientals, respondre a comunicacions internes, promoure cursos de formació i

informar d'events de temàtica ambiental.

A més, s'emeten notes i circulars per informar sobre novetats d'interès ambiental, així com altres esdeveniments o sessions de formació.

Exemple d'una acció interna de sensibilització: reducció del consum de paper a les oficines

Es va aprofitar el Dia Mundial del Medi Ambient d'aquest any 2008 per donar inici a aquesta acció de sensibilització, que va durar una setmana. L'objectiu era demostrar que els esforços en la reducció del consum de paper donaven fruit, i que calia continuar treballant en aquesta direcció.

L'estadística ens deia que durant el 2006 cada treballador va consumir una mitjana de 46,2 kg de paper, i que el 2007 el consum va disminuir a 37,1 kg. L'objectiu per al 2008 va ser que aquesta quantitat es pogués reduir a 33,4 kg/treballador (un 10% menys respecte al 2007). En aquest sentit, per tal que l'acció es fes molt més visible, el consum de cadascú de nosaltres es va representar mitjançant la col·locació de capses de paquets de 500 fulls.

Grau d'implantació de les bones pràctiques ambientals entre els treballadors

Durant el mes de març del 2008, alguns membres del Comitè de Medi Ambient van fer un control visual amb l'objectiu de comprovar el grau de seguiment de les bones pràctiques ambientals en tots i cadascun dels despatxos de l'Entitat. Mitjançant l'observació de papers disposats incorrectament a les papereses individuals en lloc dels contenidors de paper, de fluorecents excessius innecessàriament, etc., es van puntuar una sèrie de pautes de "comportament ambiental", de manera que es va considerar el valor "1" com a correcte, el "0" com a incorrecte, i el "0,5" si es detectava alguna deficiència. Aquesta observació era transparent i realitzada en hores de feina, de manera que el treballador "observat" pogués preguntar qualsevol dubte, opinar, etc.

En aquest sentit, es van obtenir resultats molt dispars, com per exemple bons resultats de recollida selectiva de paper, però resultats pitjors quant a l'encesa/apagada de la il·luminació arti-

EMAS
GESTIÓ AMBIENTAL
VERIFICADA
ES-CAT-000230

ficial. El resultat, agrupats per a cadascuna de les tres plantes d'oficines, es van presentar en el *Butlletí Ambiental* del mes de març d'aquest any i s'han utilitzat per reconduir les accions de sensibilització.

Estendre la nostra influència a la cadena de compres: l'ambientalització de contractes.

En l'àmbit de les administracions metropolitanas, els serveis generals (compres, manteniment, neteja, etc.) se centralitzen en la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (MMAMB), que de moment no disposa de certificació ambiental. En aquest sentit, el paper de l'Entitat consisteix a intentar facilitar, mitjançant la proposta de criteris ambientals per introduir en els plecs de contractació, la nostra experiència, però sense participar en la mesa de contractació, i, per tant, amb una influència limitada. Fins ara, s'han facilitat criteris per als plecs de contractació de venda automàtica, manteniment i neteja. En els contractes que depenen exclusivament de l'Entitat, sí que hem aconseguit introduir criteris ambientals en la contractació de publicacions digitals i en suport paper, en els contractes d'estands per a fires, en els de campanyes de sensibilització i en la compra de compostadors, entre d'altres. Tanmateix, el nostre objectiu és anar més enllà i que els nostres contractistes apliquin criteris ambientals de *motu proprio*, fins i tot en el cas de contractes actualment vigents en els quals al seu moment no es van incloure determinades clàusules ambientals. De fet, aquest objectiu s'inclou en el Pla de sostenibilitat 2008-2012. A més, cal considerar que el conjunt de depuradores i plantes tractadores de residus reben més de deu mil visitants l'any i que, per tant, projecten la nostra imatge i compromís ambiental a la societat. En conseqüència, considerem que han de ser serveis públics exemplars i amb un compromís ambiental tangible.

El procés d'ambientalització per als anys 2008 i 2009 té previstes tres línies d'actuació, que es concreten en: ambientalitzar els tres plecs generals d'obres, serveis i subministraments, emetre una circular interna per als tècnics que contracten obres i serveis amb exemples de requisits ambientals que poden ser d'obligat compliment i d'altres que es poden incloure en la valoració de cada oferta, i la realització d'una guia de compra verda per a contractistes amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya (ARC).

La guia d'ambientalització de compres per a contractistes

El pas previ per elaborar aquesta *Guia* ha estat conèixer amb exactitud el grau de responsabilització ambiental de les empreses contractistes. Per a això, es va dissenyar una enquesta amb dues parts, una de general i una altra d'específica (segons es tractés d'una empresa del sector de l'aigua o bé del sector de residus).

L'elaboració d'aquesta *Guia* es va estructurar en quatre fases:

FASE 1: Diagnòstic previ i visites a contractistes.

FASE 2: Valoració de la informació.

FASE 3: Elaboració del contingut (fitxes i qüestionari d'autoavaluació per a cada servei/producte).

FASE 4: Sessions formatives.

No obstant això, a més de promoure la implantació de criteris ambientals per part dels contractistes, ens trobem davant de la necessitat d'avaluar periòdicament el grau d'implantació d'aquests. Per tant, la *Guia* inclou un qüestionari d'autoavaluació, que cada contractista es pot aplicar per preparar el control de contractistes que rep des de l'Entitat. En certa manera es vol potenciar el control de contractistes propi de la ISO 14.001 o de l'EMAS i aprofitar-lo per promoure actuacions ambientals, que, tot i que ara són voluntàries, en el futur seran d'obligat compliment i s'inclouran com a requisit ineludible en els plecs de contractació. En definitiva, amb aquestes actuacions, des de l'EMSHTR pretenem que l'ambientalització interna (oficines de la mateixa Entitat) i externa (contractistes) siguin processos paral·lels i guiats, que ens preparin per a un futur proper on determinats requisits ambientals seran d'obligat compliment, fins al punt de bonificar/penalitzar el cost de determinats serveis que no considerin la qualitat ambiental com un element integrat en la qualitat global del servei prestat.

Butlletí d'informació ambiental nº9 81-09 11.07.08

**A l'estiu, el termòstat a $\geq 24^{\circ}\text{C}$!
T'estalviaràs constipats i 16 Wh/m² dia per cada grau que pugis!**

Novetats

- El dia Mundial del Medi Ambient, es van dur a terme algunes accions de sensibilització al personal, amb l'objectiu d'incorporar els treballadors a fer un ús més sostenible dels seus recursos. D'una banda, es van repartir "gotimplores" a tots els treballadors que ho desitgessin, sense dutxa una bona manera de disminuir el consum de gèl. Un ampulles de plàstic. D'altra banda, es va col·locar un panell informatiu a l'entrada de l'edifici B, on s'exposava la progressiva reducció anual en el nostre consum de paper.
- L'Auditoria Externa del 26 i 27 de Juny ha estat tot un èxit! No es va detectar cap no conformitat i les de l'interior auditoria han estat corregides satisfactòriament, gràcies a la col·laboració de tots els treballadors.

Comunicacions Internes

- Rotlles de cartó de paper higiènic. S'ha rebut una pregunta sobre quin destí donar al rotlle de paper higiènic un cop gastat. Us comuniquem que podreu dipositar-lo a la papetera del paper aixugant-se ja que després aquesta es llança als bafolls llaus de paper per reciclar.
- A proposta d'una treballadora del CMA, s'estudiarà la possibilitat de posar un compostador al jardí.

Més informació sobre el SGA de l'Entitat:
http://www.amb.cat/web/emma/foment_sostenibilitat/SIG.

Emergències ambientals

S'entén per "emergència ambiental" aquella situació que, de manera inesperada, o en tot cas no planificada, suposa o pot suposar un impacte greu sobre el medi ambient i la salut de les persones. Heus aquí algunes de les situacions d'emergència ambiental:

Incendi
Inundació
Vessament de substàncies perillosos a l'aire, aigua, sòl, etc.
Fuita/explosió de gas, fuita amoníac, etc.
Brot de legionel·losi
Fuita radioactiva

Totes aquestes situacions d'emergència comporten un risc ambiental, ja que provoquen contaminació atmosfèrica, del sòl i/o de les aigües, generació de residus, danys a la salut de les persones, etc. Això fa que dins dels sistemes de gestió ambiental, d'acord amb la seva finalitat de prevenció i reducció de la contaminació, es reculli un apartat específic de situacions d'emergència.

Sistemes de gestió ambiental i emergències ambientals

Per poder assolir la prevenció i minimització de la contaminació en situacions de risc ambiental, cal que en una primera fase l'organització identifiqui quins són els seus riscos ambientals i els avalui, i que en una segona fase elabori procediments d'actuació perquè aquests no succeeixin i estableixi els plans d'actuació en cas que es doni una situació d'aquest tipus.

• **Identificació:** Es duu a terme en la fase d'anàlisi ambiental inicial, i també en l'avaluació dels aspectes ambientals, en concret, en la identificació i avaluació d'aspectes en situacions d'emergència.

• **Procedimentació:** Dins de la part d'implementació i operació del sistema de gestió ambiental, es demana que l'organització estableixi i mantingui procediments per identificar i prevenir situacions d'emergència i respondre davant aquestes situacions.

Una vegada identificats i procedimentats, tant el Reglament EMAS com la Norma ISO 14001 també demanen que es facin proves periòdiques d'aquests procediments, per tal de poder assegurar que es coneixen, valorar si segueixen sent vàlids i recaptar informació per poder introduir millores si escau.

La procedimentació de les situacions d'emergència ha de tenir en compte tant les actuacions internes de l'organització, com el procediment a seguir per tal de poder informar i demanar assistència externa als ens competents en matèria d'emergències, quan això sigui necessari.

Actuacions internes

Són totes aquelles que l'organització estableix per pal·liar els efectes d'una emergència dins les seves instal·lacions, i que pot requerir o no actuacions externes complementàries.

Actuacions externes

Són totes les que presten els diferents organismes competents davant d'una urgència: policia, bombers, protecció civil, sanitat, etc.

L'elaboració dels plans interns han d'establir-se d'acord amb les característiques del risc de l'organització, amb la situació territorial de l'activitat, etc., i haurien de ser redactats amb l'ajut d'especialistes en gestió del risc, ja que una resposta interna encertada i eficaç pot minimitzar l'impacte de la situació d'una manera molt significativa. L'elaboració dels plans externs també s'ha d'establir d'acord amb les característiques del risc de l'organització, i tenint en compte els plans d'emergència que existeixen, sigui per sector d'activitat, o per ubicació territorial.

Gestió, resposta i atenció de les emergències: 112

Per la Decisió 91/396/CEE del Consell, de 29 de juliol del 1991, s'estableix la introducció del número 112 com a telèfon d'emergències de la Unió Europea, per assegurar que qualsevol ciutadà de la Comunitat, estigui al país que estigui, tingui el mateix procediment de donar l'alarma.

Aquesta Decisió també assenyalava que els estats membres han d'adoptar les mesures necessàries per garantir que les trucades al 112 reben una resposta i una atenció apropiades. La competència sobre aquesta resposta i atenció, a Espanya recau sobre les comunitats autònomes, d'acord amb l'article 5 del Reial decret 903/1997, de 16 de juny, pel qual es regula l'accés, mitjançant xarxes de telecomunicacions, al servei d'atenció de trucades d'urgència a través del número telefònic 112, i també, a Catalunya, d'acord amb les competències atribuïdes per l'Estatut d'autonomia propi de la comunitat autònoma.

Catalunya ha desenvolupat normativament aquesta responsabilitat mitjançant la Llei 9/2007, de 30 de juliol, del Centre d'Atenció i Gestió de Trucades d'Urgència 112 Catalunya. Tal com queda redactat a l'article 2 d'aquesta Llei, "la missió principal del servei públic d'atenció de trucades d'urgència és contribuir a donar una resposta ràpida, senzilla, eficaç i coordinada a les peticions urgents d'assistència que faci qualsevol ciutadà o ciutadana en el territori de Catalunya en matèria d'atenció sanitària, d'emergències ambientals, d'extinció d'incendis i salvament i de seguretat ciutadana, amb la coordinació de protecció civil, si escau, dels serveis corresponents, amb independència de l'Administració pública o de l'entitat a la qual correspongui la prestació material de l'assistència requerida".

Això vol dir que, davant d'una emergència ambiental que requereixi d'una actuació externa, **com a principi general**, ha de ser tractada mitjançant el 112, ja que és un servei que, d'acord amb les funcions que li són pròpies:

• Identifica i avalua les trucades segons la urgència o el tipus d'incident, de conformitat amb els convenis de col·laboració, els procediments de comunicació i els protocols

d'actuació establerts entre la Generalitat, les altres administracions públiques i/o les entitats que tenen competència per prestar l'assistència.

• Transmet el requeriment d'assistència als serveis que tinguin competència per prestar-la materialment, contribuint, si escau, a coordinar aquests serveis.

D'acord amb això, el Decret català també estableix la coordinació amb els plans, i a escala local, el Decret 210/1999, de 27 de juliol, pel qual s'aprova l'estructura del contingut per a l'elaboració i homologació dels plans de protecció civil municipals. Això és important, ja que davant d'una emergència ambiental poden haver-hi diverses entitats amb competències per actuar (bombers, sanitaris, control ambiental, ordre i logística, gabinet d'informació, ens locals, etc.), i el servei d'atenció de trucades d'urgència es consolida com el mitjà més qualificat per gestionar i coordinar l'assistència necessària d'acord amb els plans i procediments establerts per les diferents administracions, entitats i empreses privades amb competència o capacitat per prestar materialment les assistències requerides.

El 112 depèn de la Direcció General de Protecció Civil, del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya.

Què cal tenir en compte a l'hora d'elaborar els plans d'actuació: el 112 i procediments d'emergència ambiental

Pel tot el que aquí es planteja, i excepte casos especials, com a principi general és convenient que els plans d'actuació davant d'emergències que demanen les normes de sistemes de gestió ambiental, tinguin en compte

que, en cas d'haver de comunicar o demanar ajuda urgent, es faci, sempre que no hi hagi un procediment específic que justifiqui una altra via de comunicació, a través del número 112, ja que el servei està consolidat com a especialista en la tramitació i coordinació en aquest àmbit. Això no vol dir pas que la nostra gestió d'actuació se centri simplement a marcar el 112, sinó que:

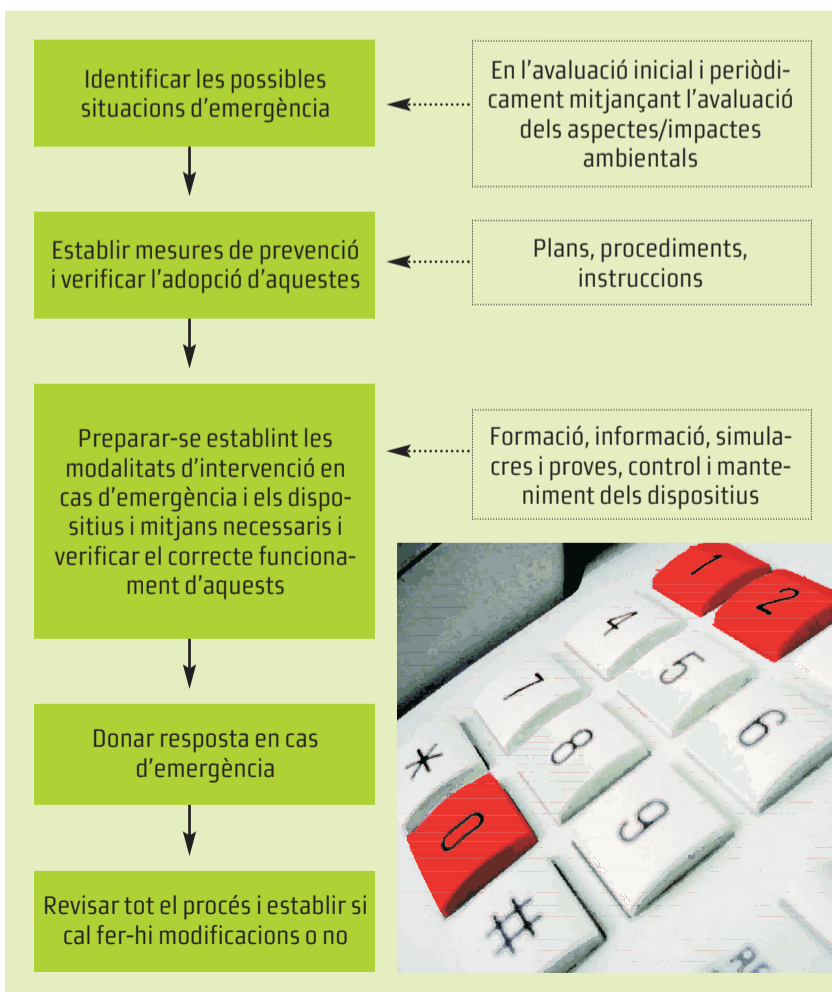
• Pel que fa a procediments interns, cal tenir en compte si s'hi han d'aplicar plans de protecció civil territorials, especials, municipals o d'altres, i llavors adequar la resposta interna a aquests plans. En aquest sentit, el fet de conèixer els plans i la informació per part de les diferents administracions públiques pot ajudar a elaborar el nostre intern.

• En relació amb l'exterior, cal establir la trucada o comunicació de l'emergència mitjançant el 112, i complementàriament elaborar un protocol d'informació bàsica a donar a l'interlocutor per poder organitzar i entendre correctament quines són les necessitats per fer front a la situació. També cal estudiar bé els plans de protecció que són aplicables, i actuar d'acord amb aquests.

La Direcció General de Protecció Civil és qui coordina la participació dels agents externs que siguin necessaris per fer la revisió i les proves periòdiques dels plans, ja que tots ells, com a especialistes en emergències, poden identificar les millores d'actuació i tenir un més gran coneixement de l'estructura i les característiques de l'empresa.

Per a més informació:

<http://www.sos112.info/>
<http://www.gencat.cat/interior/emergencies/112.htm>

FITXA COMPRA VERDA APARELLS D'OFIMÀTICA

1. Categoria del producte

Aparells d'informàtica i ofimàtica: ordinadors, monitors, impressores, fotocopiadores, escàners, etc.

2. Criteris ambientals de compra

2.1. Especificacions tècniques

La millor manera d'assegurar-nos que l'aparell que comprem té algun criteri ambiental és comprovar si disposa d'alguna ecoetiqueta (vegeu l'apartat 2.5).

Heus aquí unes quantes de les característiques tècniques que s'haurien de tenir en compte a l'hora d'adquirir els equips, i que es consideren a l'hora d'atorgar algunes de les etiquetes mostrades més avall:

- Limitació de l'ús de substàncies nocives per al medi ambient i la salut (mercuri, plom, etc).
- Alta eficiència energètica: funcions d'estalvi d'energia i de tinta.
- Que estiguin dissenyats i construïts amb materials reciclats o que es puguin reciclar, i que aquest mateix disseny pugui permetre el canvi de peces fàcilment i, per tant, augmenti la vida del producte amb la consegüent reducció de residus.
- Que l'embalatge tingui com més alt tant per cent millor de cartró reciclat.
- Disseny que permeti desmuntar l'aparell fàcilment i que, per tant, faci més fàcil la separació dels seus materials perillosos: bateries, acumuladors o altres tipus de subministradors d'energia.
- Que en el procés de fabricació s'hagi tingut en compte tot el cicle de vida de l'aparell.

2.2 Avantatges d'utilitzar productes dissenyats amb criteris ambientals

- Reducció del consum energètic.
- Reducció del consum de recursos naturals, ja que es facilita el reciclatge.
- Reducció de materials en l'embalatge.
- Reducció de les emissions a l'atmosfera.
- Limitació del nombre de materials utilitzats.
- Ús de materials que es puguin reciclar.
- Limitació de substàncies nocives per al medi ambient i la salut.
- Reducció del soroll.
- Limitació de les emissions electromagnètiques.
- L'usuari té informació sobre: com reduir el consum energètic, disponibilitat de peces de recanvi i reutilització d'aquestes.
- Reducció en l'ús de consumibles: tòners, cartutxos de tinta, paper, etc.
- Utilització de carcasses no metal·litzades que en faciliten el reciclatge.
- Garanteixen la disponibilitat de peces de recanvi compatibles durant un mínim d'anys (per exemple, cinc anys).

Bones pràctiques:

- Utilitzar la funció d'estalvi energètic.
- Desendollar l'aparell del corrent perquè no consumeixi energia.
- L'ús de l'estalvi de pantalla pot no permetre que la pantalla i l'ordinador puguin utilitzar el sistema de baix consum.
- Reduir la lluentor de la pantalla amb l'objectiu de reduir el consum energètic.
- Predeterminar les impressions a doble cara, i en baix consum: escala de grisos, esborrany, "economode", etc.
- Utilitzar consumibles (paper, tòners, etc.) elaborats sense substàncies perilloses i fabricats amb materials reciclats.
- Utilitzar sistemes multifuncionals que redueixin el consum de materials i d'energia en comparació del consum d'aparells autònoms.

2.3 Desavantatges i possibles problemes si no seguim criteris ambientals de compra

- El consum d'energia de productes sense eco etiqueta és elevat en tot el cicle de vida del producte.

- El consum d'energia d'alguns aparells en "mode" actiu pot ser el doble que d'altres amb eco etiqueta.
- Sinó s'utilitzen aparells multi funció, gran ocupació d'espai
- Nivell elevat de soroll.
- Nivell elevat d'ones electromagnètiques. Residus no aprofitables ja que no es poden separar les peces.
- Utilització i producció de residus tòxics i/o perillosos.

2.4 Gestió del residu o reciclatge i altres elements de gestió

Els residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE) disposen de normativa específica per a la seva gestió (Reial Decret 208/2005 de 25 de febrer, sobre aparells elèctrics i electrònics i la gestió dels seus residus).

Aquesta normativa, entre d'altres coses, ha fet que els productors hagin de oferir gratuïtament el servei de recollida del producte, ja sigui per renovació o reciclatge. Els usuaris poden tornar l'aparell antic al comprar un de nou al proveïdor. S'han creat diferents Sistemes Integrats per facilitar la recollida i gestió d'aquests residus, els anomenats SIGs (Sistemes Integrats de Gestió).

2.5 Etiquetes

Les etiquetes ecològiques més destacades per aquest tipus d'aparells són: Energy Star, que es centra principalment en l'eficiència energètica, TCO, Etiqueta europea, Angel Blau i Cigne Nòrdic.

3. Mites i tabús

Són més cars: Avui dia, el fet de comprar un aparell d'ofimàtica amb alguna de les etiquetes esmentades no ha de suposar un increment del cost. A més, en tot el seu cicle de vida, el menor consum energètic farà disminuir el cost final del aparell.

Consum en espera o stand by: els aparells apagats però en espera (*stand by*) continuen consumint energia. S'han d'apagar completament, i també desendollar-los del corrent.

4. Xarxa de compra o informació per a la compra: webs d'interès

Energy Star
<http://www.energystar.gov/>

Ecoproductes i Ecoserveis (DMAH, Generalitat de Catalunya):
http://mediambient.gencat.cat/cat/empreses/ecoproducte_i_ecoservei/

Portal Compra Verda DMAH
http://mediambient.gencat.cat/cat/compra_verda/

Sustainable Procurement Campaign
<http://www.procuraplus.org/>

TCO Development
<http://www.tcodevelopment.com/>

Pots descarregar aquesta fitxa en format pdf a la web: www.clubemas.cat

Edita: Club EMAS

Disseny, maquetació i impressió:

El Tinter, SAL
(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)

Dipòsit legal.: B-46.367-07

Imprès en paper 100% reciclat:

Col·laboradors d'aquest número

Gregori Reyes
Maria Passalacqua
Col·legi d'ambientòlegs de Catalunya (COAMB)
Blanca Foix
Jordi Abad (disseny i maquetació) Manuel
Reyes (Disseny pòsters)

Si no vols rebre
RQA, fes-nos-ho
saber a l'adreça:
info@clubemas.cat

Amb el suport de
Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

Si has de llençar aquesta revista,
fes-ho al contenidor blau.